

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četr leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četr leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejeman za četr leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvoli frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovani v Šleziji.

Z Dunaja. [Izv. dop.]

Nova doba živahnejega gibanja avstrijskega Slovanstva probudila je tudi Slovane v Šleziji iz teškega dremeža. Nemšto v Avstriji in na Nemškem je uže za gotovo računalo, da je po njega večstoletnem krutem gospodarstvu v Šleziji zadnja slovanska bilka zatrta in da se po šleziskih planjavah in hribih, kjer je nekdaj bival rod slovanski, razširja in ukoreninja iz slovanske krvi vzrastlo Nemšto. Tudi Slovani: Čehi in Poljaci imeli so svoje brate v Šleziji uže za izgubljene. Niti Čehi ni Poljaci niso se brigali za v teške nemške verige ukovane sobrate; jadnih stokov pod robato nemško pestjo tarnajočega šleziskoga Slovanstva nihče nij slišal.

Ko je napočila mlada zora Slovanstvu, navzel se je tudi potlačeni slovanski Šlezijanec mogočnega duha — vspel se je ter od sebe proč porinil tevtona, mamečega mu sto in sto let duh in telo. Ker slovanski Šlezijanci nemajo v državnem zboru nobenega zastopnika, ki bi povzdignil glas za njih pravice in svobodo, ki jim jo v Šleziji teptajo Nemci, podala se je deputacija obstoječa iz 10 članov češke in poljske narodnosti naravnost na Dunaj, da tu ministrom pové, kakšna je ravnoopravnost v Šleziji. Čehe vodi duhovnik Gruda in župan Bensza, a Poljake duhovnik Svieži in Cienciala. V deputaciji zastopani so vsi stanovi. Deputacija bila je od ministra Taaffeja in Pražaka sprejeta jako dobrohotno. Živimi barvami slikano bedno stanje Čehov in Poljakov, krivično ravnanje od strani nemških birokratov, ki imajo

Slovane v Šleziji nekako za divjačino, napotili sta obadvia ministra do oblub, da hočeta tudi za Šlezijo uvesti ravnoopravnost.

Kake krivice morajo Slovani v Šleziji trpeti, razvidite iz sledečega. Po zadnjem zapisovanju ljudij v okraji tešinskem, frideckem in jablankovskem bilo je naštetih 113.910 duš: Od teh je 59.306 Poljakov, 43.858 Čehov in le 9.039 Nemcev, čeravno so za Nemce vpisali vse žide in dobro število Slovanov. Jednake so razmere mej številom Čehov, Poljakov in Nemcev brez malo izjem tudi v drugih okrajih. A vendar imajo Nemci n. pr. v okraji tešinskem šest srednjih učilišč, ki jih vzdržuje država, a Čehi in Poljaci nemajo niti jednega.

Državnih osnovnih postav Čehi in Poljaci do sedaj v Šleziji niso poznali. Čehi in Poljaci so v Šleziji v večini, a vendar je navadni jezik izključljivo nemški. V civilnih zadevah morajo vse prošnje biti spisane v nemškem jeziku; razsodbe, odloki itd. so izključljivo nemški. Ravno tako je v kazenskih stvareh. Zapisniki sestavlajo se o izpovedbah zatožencev in prič izključljivo nemški. Zatožitelj, zavornik razpravlja le nemški. Vseh srednjih učilišč je v Šleziji trinajst in sicer 4 gimnaziji: v Opavi, Vidnavi, Tešinu in Bjelskem, 1 realen gimnazij v Bruntalu, 4 višja realna učilišča v Opavi, Kjernovem, Tešinu in Bjelskem, 1 obrtno učilišče v Bjelskem, 1 moška pripravnica v Opavi in Tešinu, a ženska v Opavi — a vsa ta učilišča so izključljivo nemška.

V neopisno žalostnem položenji so v Šleziji socijalne razmere za Poljake in Čeh. Slo-

vanom je skoro prepovedano bilo cesarsko bimno peti v slovanščini!

Slovanski Šlezijanci bili so trpni v pravem pomenu besede. Razborništva imajo svojega malo — vsak „naobraženec“ prišteva se tam k „prusofilom“. Prusijanski duh nij nikjer v Avstriji tako ukorenjen kot v Šleziji. Glavni agitatorji zanj pa so največ — možje, katerih posebna dolžnost bi bila gojiti avstrijsko čutje in paziti, da se izpoljuje zakon, ki določa jednake pravice vsem narodom. Zastonj tožijo dan na dan češki in poljski listi. „Gazeta Narodowa“ od 31. maja ima v članku o razmerah v Šleziji stavek: „A buta teutońska posuwa się tam aż do ultra-prusofizmu i do poniewierania wszystkiem zgola, co austriackie.“

Slovani v Šleziji niso do pred kratkim niti od Čehov niti od Poljakov imeli moralične podpore. Saj je vendar poljski poslanec v državnem zboru g. Tyszkowski v poljskem klubu moral groziti s položenjem mandata, ker so se o njegovem predlogu za ravnoopravnost v Šleziji čule izjave, kakor da bi poljski klub ne imel opravka z ravnoopravnostjo Slovanov v Šleziji. S tem je prouzročil, da se je poljski klub poprijel šleziskega vprašanja ter da so se začele obravnave o istej zadevi v češkem klubu.

Čehi in Poljaci so v Šleziji to, kar so Slovenci na Koroškem. Naše novinarstvo ima dovolj dobrih nasvetov za koroške slovenske trpine, tu in tam se celo v državnem zboru kdo spomina proganjanja Slovencev na Koroškem. Ravno tako ima češko in poljsko novinarstvo lepih nasvetov za Slovane v Šleziji.

Listek.

Nasledniki Bogdana Hmelnickega.

Po Kostomarovu in drugih spisih napisal J. Steklasa.
(Konec.)

Golicin in ž njim vojskonačelniki in polkovniki moskovske vojske so sedeli na stolih na odkritem mestu. Atamana s sinom so postavili zraven pisarjevega šatora; starešine, tožitelji, so prišli po zapovedi Golicina, pred svet vojsko načelnikov ter so v kratkem ponovili bitnost vseh obdolženij, katere so v svojej prošnji naveli a na koncu so prosili, da se izvrši pravica nad atamanom. Vsi sedeči so se vzdignili. Golicin je rekel: „Nijste li vi atamana obdolžili vsled sovraštva, hudobije, ali vsled kakšne druge razdalitve, ki bi se dala na drug način poravnati?“

Kozaki so odgovorili: „Velike so bile krivice, ki jih je storil ataman celemu narodu, a mnogim izmej nas pa še posebej; mi ne bimiti položili rok na njegovo osobu, ko ne bi

bilo njegovega izdajstva: o tem pa nijsmo mogli molčati; ataman se je vsem zameril; in tako je bilo težko vzdržati narod: narod bi ga bil raztrgal na koščke.

Golicin je zapovedal poklicati atamana.

Samojlovič je prišel opiraje se na palico s srebrno kluko; njegova glava je bila obvezana z mokro ruto: njega so bolele oči in glava.

Neki bojarin mu je razložil na kratko, zakaj so ga obdolžili.

Samojlovič je odbil vse navedeno proti njemu ter se začel braniti. Ali zdaj so navelili nanj polkovniki: Salonina, Dmitraška Rajča, Gamalija. Vnel se je hud prepir, polkovniki so se tako razpalili, da so bili pripravljeni biti atamana, ali Golicin jim nij dopustil tega nego je zapovedal odpeljati obdolženega atamna.

Golicin je objavil, da morejo oni zdaj izbrati si novega atamana, a da je radi tega, potrebno sklicati duhovstvo in znameniteje Kozake od vseh polkov. Zdajci je bil poslan glasnik k okolnici (činovnik starih carov, ki

je pazil na meje ter reševal prepire radi meje) Nepljujevu, ki je zapovedoval oddelku, poslanemu v dnjeprovsko nizovje. Nepljujevu so zapovedali zapreti sina atamana Gregorija, njegovega druga perejaslavskega polkovnika Leončija Polubotka in druge ter jih odpeljati h Golicinu.

Vendar se niso temu ognili, česar so se bali. Kozaki začuvši o tem, kar se je zgodilo z atamanom, so začeli svojevoljstvovati. V gadnjackem polku so ubili polkovnika Kiašku, in ž njim nekoliko drugih uglednih mož; Kozaki so se zbirali po četah, pohajkovali ter širili nerede in nemir po teh predelih. Ataman je bil do skrajnosti vsem nanaviden, skupaj ž njim so nuzili tudi njegove sinove in prijatelje. Samojlovič je uvel tegotni maopol na vino, med, brezico in druge predmete, izumeval razne davke za svoje obogačenje. Pridobitev bogastva za se in za svojo rodovino je bil cilj njegovega življenja. On se je obdajal s kompanejci in serdžuki (pešči), ki so se vzdržavali radi tega, da so silili narod na pokornost,

A kaj pomaga vse to? Od nasvetov se je treba vspeti do dejanj. Delati morajo dolični faktori. Omagovati ali celo obupavati nikakor ne gre. Kajti, ako požrešni nemški moloh še do danes nij prebavil koroških Slovencev v svojem nenasitnem želodci, ako po vseh velikanskih naporih tevtonske sile slovanski duh v Šleziji še tlí ter se probuja k novemu življenju, potem moramo pač še imeti nade za na pol zgubljene veje velikanskega slovanskega drevesa.

A nijeden zaveden Slovan ne sme križem držati rok; treba je delati, boriti se, navduševati, buditi k slogi, kjer je nesloga, dramiti, kjer se spava, prepričevati, terjati, kar Slovanstvu pristuje!

Vsek Slovan mora imeti delež o velikej slovanskej zmagi!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. junija.

V svojej zadnjej seji v sredo je **državni zbor** sprejel trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Predsednik dr. Smolka je sesijo tako-le zaključil: Dovolite mi, gospoda, da z ozirom na to, ker ne budem kmalu seje sklical, vam vsem, na desnej, na levez ali na sredi (veselost), razume se, da ne izjemljem gospodov ministrov, želim najboljše zdravje in zadovoljnost ob času, ko se ne budem videli in da se vsi snidemo zopet z dobrim in spravljinim duhom.

Gospodarska zbornica je 1. t. m., sprejela celi budget. Grof Taaffe je naznani, da misli reforme v upravi vvesti, da se odpravijo zla, „izvirajoča iz dualizma državne in avtonomne uprave.“

V prvem četrletnjem letu je prišlo **davka direktnega** 1,288,996 gld. indirektnega 7,420,712 gld. več, kakor vleni do tega časa.

Poljska deputacija iz **Šlezije**, ki je bila te dni na Dunaju, je izročila grofu Taaffetu prošnjo, v katerej se tudi pritožuje, da se morajo vse vloge sodnjam po Šleziskem izročevati nemški pisane, poljske vloge pa se odbijajo. — Češki in poljski poslanci so tej deputaciji obetali, da ne bodo preje mirovali, da dobe tudi Čehi in Poljaki na Šleziskem popolno ravnopravnost.

Vnanje države.

Srbški knez je odšel na potovanje. Jutri pride baje v Pešto ter bode tam pozdravili avstrijskega carja, potem gre na Dunaj, v Berlin in v Peterburg.

Ruski car je baje uže preselil se iz Gačine v Petrov dvor pri Moskvi.

Prihodnji teden se bodo vršile po **Bolgariji** volitve za veliko narodno sebranje, ki

kajti še zdaj je želel narod pokazačiti se; ataman se je vrh tega opiral na moskovsko vojsko ter se ponašal kot samosilnik. S samimi starešinami se je ponašal okolo; noben se nij smel vseti v njegovej prisotnosti in tudi ne pokriti; in čeravno je on sam bil odgojevan v džuhovnem zavodu, vendar se je brezobzirno ponašal z duhovni. Naravno je, da njegov pad nij vzbudil žalosti radi njega, nego ogorčenost proti vsem, ki so mu verno služili, kdor je spodbujal njegovo pohlepnot bahaštvo, kdor si je dozvoljaval pod njegovim pokroviteljstvom samosilno postopati z narodom. Moskovska vojska je bila prisiljena ukrotiti nastalo buno. Le to je pobudilo Golicina nemudoma odrediti nov izbor atamana.

Drugi dan, ko je bil odstranjen Samojlovič, predložili so se Golicinu podatki, po katerih je imel biti izbran novi ataman. Oni so bili podobni prejšnjim podatkom. Kozaki so pri tej priliki poskušali, da bi se razširila njihova prava oddeljene samouprave Malorusije ter prosili, da bi bilo atamanu dovoljeno ugo-

se bode zbral 1. (13.) julija. Te volitve bode bolgarskega kneza ali virgle s prestola, ali pa mu ga bodo utrdile — kakor bodo izpale. Če imajo bolgarski liberalci zaupanje naroda, potem bodo gotovo voljeni. Bolgari Vshodne Rume lije jako simpatizujejo z bolgarskimi liberalci ter bi radi videli, da odstopi bolgarski knez.

Poroča se, da sta **grško-turško** pogodbo 1. t. m. v Carigradu podpisala turški polnomočnik in grški poslanik Kondurotis.

O irskih razmerah pišejo „Daily News“, organ angleške vlade: Položenje na Irskem je od dne do dne bolj vznemirjuče in vidi se, kakor da bi se upor bližal. Posilni zakon néma vspeha. Sploh se je mislilo, da bode več takih najemnikov, ki bodo plačevali najemnino in menj posestnikov, ki bi najemnike eksmitirali. Socijalna vojska se pričenja. — Pri eksmitiranih najemnikov pride vselej do krvavega boja mej Irci in vojaki ter policaji.

Dopisi.

Iz Kroppe 16. maja. [Izv. dop.] Da ne bode svet mislil, da Kropa spi, naj mi bo dovoljeno naznaniti, kako se je pri nas praznovala cesarjevičeva poroka. Uže 9. maja popoludne jele so se izobešati zastave iz hiš in stolpov. Ob 4. uri oznanjevalo je lepo ubrano zvonjenje pri obeh tukajšnjih cerkvah slovenski dan. Na večer koj po ave Mariji poči mogočen strel na strelišči in trg jet se je razsvetljevati. Poleg druge svečave so viseli ob večjih hišah krasni lampijoni, a na oknih so bili transparenti s pomenljivimi napisimi; tudi umetaljni ogenj v narodnih barvah se je zažigal in mladina kuhnila je na bližnjem hribci kres. Drugi dan ob 1/2 9. uri pela se je mej grmenjem možnarjev v farnej cerkvi po cecilijanskih določbah slovensna sv. maša, katere se je udeležilo obilo ljudstva in vsa šolska mladež. Pred mašo smo tudi čuli lepo kompozicijo g. Foersterja: „Himno o slavnjej poroki cesarjeviča Rudolfa“. Po končanju službi božjih se je mladina podala v lično dekorirano šolsko sobo, kjer sta jo čakala g. predsednik krajnega šolskega sveta in učenik verouka. Po slavnostnej pesni: „K poroki cesarjeviča Rudolfa“ poprime gospod učitelj verouka besedo in v prav živih potezah razloži mladini pomen preslavnega dne. Po končanju govoru razdelilo se je za spomin 100 knjižic: „Cesarjevič Rudolf, nastolnik avstrijski“ in mnogo druge pisalne in risarske šolske oprave. K sklepu zapoje mladina še pesni: „Rudolf habsburški“ in avstrijsko himno.

Iz Vojnika 30. maja. [Izv. dop.] Dopis „iz Primorskega (?)“ v 107. št. vašega cen-

jenega lista, govoreč o pisankah za ljudske šole, dal mi je povod, da se enkrat prav prostodrušno izrečem o reči, katera me je uže dalje časa težja. Pisatelj onega dopisa našteva dosedanje založnike slov. pisank ter po ocenjevanji Lapajnetovih, Grubbauerjevih in Musilovih pravi: „Glede cene je priporočati prvi dve vrsti (zakaj ne samo prve?), kajti poslednje Musilove so tako druge, da je teško trgovcu ali učitelju prodajati jih na drobno po 2. kr.“ — Torej zato, ker je po mnenju dopisnikovem trgovcu ali učitelju teško (?) prodajati jih na drobno po 2 kr., naj dobivajo otroci slabje robo v roke, da imata le trgovec in učitelj pri tem na stroške večinoma silno ubožnih šolskih otrok dobiček. Ta dopisnik pridiguje nam učiteljem pravi pravcati materializem: davajte otrokom le tako blago v roke, pri katerem boste imeli lep dobiček. A učenci? No tisti naj si pomagajo, kakor sami hočajo in morejo. Manj so se mi zamerile besede, da trgovec, ki res mnogokrat edino od svoje trgovine živi, ne more(?) Musilovih zvezkov po 2 kr. dajati (kako pa po drugih, nemških deželah, g. dopisnik? —); a da je g. dopisnik bil tako indiskreten, da je tudi národnó učiteljstvo postavil v vrsto prostih „kšeftenmoharjev“, to me je, odkrito rečeno, silno v srce zvodlo! Je li tak gospod, ki se ne sramuje od krajcarjev ubogih šolskih otrok se okoriščevati, res učitelj? Ima li količaj ljubezni do otrok, količaj usmiljenja do ubogih staršev? Takemu učitelju moram jaz, vsaj za mojo osebo, vsak prvi poklic za imenitni njega stan odrekati ter mu očitati, da mu je stan nekoliko le „die melkende Kuh, die ihn mit Milch und Butter versorgt“. To pa je za nas nevredno, grdo.

Da, poznam učitelje, ki kupujejo najslabšo robo (ali so jo vsaj kupovali, ko je bilo še dovoljeno,) ter jo učencem po ceni najboljše robe prodajajo, češ, za otroke je vse dobro! Ako so si kupili dobro blago (recimo Musilove pisanke in risanke), prodajali so jih po nezaščitane ceni, pisanke po 3, risanke pa po 5 namesto po 3 krajcarje. Če si jih vprašal, čemu to storé, reklo se je: jaz ne bom zastonj stroške pri kupovanju in delo pri razprodavanji imel! Oba ta izgovora sta popolnoma ničeva. Stroški, katere ima učitelj pri nakupovanji, se mu povrnejo s tem, kar znaša od trgovca mu dani skonto (10%); ako pa ima tako malo ljubezni do svojega stanu in do izročene si mladine da hoče te male sitnosti,

varjati s tujimi državami; ali to nij bilo spremjeno. Vlastelini so si izgovorili pravico soditi podložne ter siliti jih, da plačajo njim davke, vozijo seno in drva. Imanja generalnih starešin, zasluznih imenitnih osob, pa tudi imanja nadškofa, metropolitov in samostanov so bila osvobojena od davkov in vojskinih naklad. Na tak način se je utvrdilo gospodstvo novega panstva, ki je grozilo podjarmiti in zarobiti narod. Od moskovske strani pa je bil vključen predlog, ki je smeral na združenje in zblženje dveh narodov: atamanu in starešinam je bilo naloženo, da zdaj maloruski narod z velikoruskim, naj si bo uže z ženitbami ali na kak drug način, da ne bi nobeden govoril, da je maloruski narod pod atamsko vlado, nego da bi jedinoglasno vsi smatrali Maloruse z Velikorusi za jeden narod.

Starešine, ki so stavili predloge, so dali Golicinu razumeti, da bodo oni izbrali onega za atamana, katerega bode on predložil. Bojarin je imenoval Mazepo, ki se je znal njemu prilizniti.

Drugi dan 25. julija je bila odprta rada. Molitev se je opravila v podnej cerkvi, ki se je nahajala v šatoru. Prinesli so znake atamskega dostenjanstva ter je položili na mizo, pokrito s preprogo. Bojarin je vprašal zbrane Kozake: koga želé izbrati za atamana.

Zakričali so: Mazepo!

Nekoliko glasov, neznačajnih, da je stvar o izboru uže prej rešena bila od silnejših ljudij, je bilo oddano za Borkovskega, ali privrženci Mazepe so jih precej zaglušili.

Mazepa je bil izbran in potren, a Golicin je dobil od njega deset tisoč rubljev na dar. Bivši ataman pa je bil sè sinom Jakobom odpravljen v Sibirijo. Drugi sin Gregor pa je bil sè smrtjo kaznovan v Sjevsku. Žene Samojlovičev pa so ostale v Malorusiji v žalostnem položaju, kajti one so dobivale neznačajne podpore po carski milosti od velikega bogastva njihovih mož.

Imetek Samojlovičev je bil zaplenjen: polovica je bila oddana v carsko blagajno, druga polovica pa v vojskino.

katere m razprodaja napravlja, še materialno povrnene imeti, tedaj naj pa le kar učiteljstvo na klin obesi, pa gre kam za kakega „tandlerja“ ali spekulanta.

Najbolj me pa mrzijo oni, ki so prouzročitelji tega zlá, oni namreč, ki spravljajo slabo mej svet ter tako učiteljem dajó priliko otrokom za enaki denar slabu robo dajati. Ako čitam naznani kakega žaložnika pisank: „cena za 100 komadov 80 kr. — 1 gld. 20 kr.“ se vselej vprašam: je li g. žaložnik tako velikosrčen, da nam podaja dobro robo za to ceno, ali vabi le učiteljstvo, da bi se na škodo otrok okoriščeval? Žalibog, potrdi se mi vselej zadnje vprašanje. Če je tak žaložnik še iz učiteljskega stanu, ga ne morem resno za učitelja smatrati, nego za navadnega slavohlepneža ali pa za materialista najniže vrste, kateremu ne zadostuje, da je sam tak, ampak skuša število teh po mogočesti še pomnoževati. Milujem vsako šolo, katere učitelj sede na limance takih žaložnikov. Ko bi imel jaz tukaj govoriti, prepovedal bi kratko malo vsako tako grdo špekulacijo. Nekoliko (pa tudi samo nekoliko) drugače bi to bilo, ako bi učitelj tako slabo ali vsaj ne zadosti dobro blago po krajcarji prodaval. A naj mi kdo naznani učitelja, ki to dela, častil in spoštoval ga bom po vrednosti. —

V čast učiteljstva pa bodi tudi rečeno, da je hvala Bogu, mnogo takih učiteljev, (ki pa ne da bi bili Kalistri), ki ne le, da preiskrjujejo svojim učencem najboljše blago po pravej ceni, nego jih še mnogoterim ubogim otrokom podarjujejo in njihom še slišal, da bi bil kateri iz mej teh gospodov zavoljo tega ubožal. Naj mi bode tukaj dovoljeno omeniti tudi še peresa, katera tu in tam učitelji učencem prodajajo ali od trgovca prodajati puste. Tu kupijo ti gospodje škatljico, v katerej je menda sto peres za 30—40 kr. Ta peresa ne prodajejo potem po dva za en krajcar, nego vsako po krajcarji. Gospoda! je li to lepo ipedagogično!? Če uže izurjen pisalec ne more z ničvrednim peresom na ravno tako ničvreden papir pisati, kako še le otrok, ki se naj še le pisati uči! Vrhu tega pa ima učenec tudi še to škodo, da si mora skoro vsak teden novo pero pripraviti, kajti ono slabo je po parkratnem pisanji popolnoma nerabljivo. Poznam pa zopet učitelja, ki kupuje svojim učencem peresa, katerih navadno škatljica velja 1 gld. 40 kr. ter jih prodaja tudi le po krajcarji. „Für die Kinder ist eben das Beste erst gut genug.“

Nazadnje spravi se g. dopisnik po svojej navadi tudi na g. okr. šol. nadzornike. Nikakor mi ne pride na misel gospode nadzornike zagovarjati, oni se bodo uže sami, ako se jim bo vredno zdelo, toliko pa moram vendar le reči, da so dopisnikove besede: da nadzornikom sednje (?) Kranjske dežele „čisto nič nij mar, kakšno blago učitelj v šolo vpelje“, ker (čujte!) „priporočali so povsodi le nemške Musilove pisarke“ grdo obrekovanje brez podlage. Če so kranjski gospodje nadzorniki povsodi Musilove zvezke priporočevali (g. dopisnik mora to uže bolje vedeti kot jaz!) tega najbrž niso zaradi tega storili, ker so pisanke nemške, ampak ker kot od države postavljeni nadzorovatelji in kolikor toliko tudi sami dobri pedagogi, ne morejo in ne smejo slabega blaga šolam priporočevati nego le dobro. Musilovi zvezki so pa brez ugovora tako dobri, da jih nobeni drugi ne dosežejo, kaj še le prekosé. Gospodom nadzornikom ne gre menda tu toliko za nemščino,

kakor le za dobro stvar, pač pa gospod dopisnik menda nij čisto brez vsacega interesa pri tem, kateri zvezki se uporabljajo.

Tu na Štajerskem vsaj nij bilo treba še le prigovarjanja gospodov nadzornikov, da se skoro izključljivo povsod le Musilove pisanke in risanke rabijo, nego učitelji so se videvši to izvrstno, dasi nemško robo, takej za njo izrekli. Žalostilo pa jih je, da imajo ti zvezki vse le nemške napise in nemško razlaganje izvrstnih slik. Želeli so torej, da bi se ti zvezki poslovenili. Zdavnaj bi se bili uže dela lotili, ko ne bi bil pred leti nekdo nekje pisal, da g. Musil po nobene ceni ne hče svojih zvezkov posloveniti dati. (Je li bila ta tiskana izjava resnična ali ne, to naj on gospod sam sabo poračuna.) Kako sem se torej začudil, ko mi je g. E. Musil odgovoril: „mit der grössten Begeitwilligkeit“. Na to se je tako iz učiteljev celjskega okraja volil odbor za poslovenjevanje teh zvezkov. Odbor je marljivo delal ter uže lani meseca junija vse delo končal. Da pa zvezkov tako dolgo nij smo dobili, tega nij g. Musil kriv, ampak druge razmere, kajih ne bom tukaj na dalje razpravljal. Vendar dne 9. februarja 1881 št. 1395 je visoko c. kr. naučno ministerstvo slovenske zvezke potrdilo in njih rabe v ljudskih in meščanskih šolah dovolilo. Dne 28. aprila poslal mi je g. Musil prve na ogled. Njegovi zvezki (pisanke, risanke in računice) dobivajo se torej lehko tudi v slovenskem jeziku, na kar tu vse g. učitelje in trgovce opozorujem. Musilovi zvezki so taki, da se o njih dá reči „če ve kdo za boljše, naj reče odkod!“ Slavnemu uredništvu tega lista pošljem jih tu nekoliko na ogled, da blagovolil samo svoje mnenje o njih izreči. Še le sedaj bode gospod dopisnik opravičen kranjske g. nadzornike grajati, če bodo namesto slovenskih nemške Musilove zvezke priporočali, a dosedanja obsodba je bila — prenaglena. Sploh bi g. dopisnika vprašal: Kam neki pridemo s tem vednim obiranjem in neutemeljenim sumničenjem predpostavljenih oblastnij? Mislite li, da s tem dobrej stvari kaj koristimo? Ne iščimo povsodi dlake v jajci in ne smatramo posameznim slavohlepnežem na ljubo vsacega zoper take ljudi obrnenega dostikrat povsem opravičenega postopanja naših oblastnij takoj za „casus belli“ celemu narodu. Ako se komu krivica godi, saj vé kje se ima pritožiti.

Končaje svoj dopis, prosil bi vse g. kolege: ne iščimo materialnega dobička pri šolarjih, nego jedino le materialni in duševni dobiček šolarjev samih. Skrbimo in delajmo na to, da dobodo učenci vedno le dobro (najboljšo) reč po pravej ceni v roke, kajti s slabim orodjem ne more niti izurjen mojster kaj izvrstnega ustvariti. Imejmo vedno pred očmi izrek, da „za otroke je najboljša reč, še le komaj dobra dovolj.“ Tone-Brezovnik.

(Prejeli smo jih in pregledali ter potrjujemo, da je po našem mnenju g. dopisnika pohvala popolnem zaslužena. Ur.)

Domače stvari.

— (Izlet na Bled.) Mešani pevski zbor Šišenske čitalnice se jutri ob 7. uri odpelje na Bled in zvečer ob 10. uri vrne domov. — Vožnja do Leseca in nazaj stane 1 gld. 30 kr. V znanej gostilni pri „Petranki“ na Jezeru je kosilo naročeno po 65 kr. za osobo. — Kdor želi po omenjene ceni osigurati si obed, naj do sobote opoludne to naznani g. Ant. Knezu ali pa naravnost gospodinji gostilne pri „Pe-

tranki“. Če bo neugodno vreme je izlet binčki ponedeljek.

— (Binkoštni ponedeljek) pojde ob 10. uri dopoludne kakor vsako leto iz Ljubljane v Postojno poseben vlak, ki se ob 11. uri 37 minut zvečer zopet sem povrne. Voznina tja in nazaj znaša z vstopnino v jamo vred za II. razred 5 gld. 45 kr., za III. 3 gld. 60 kr. Izdajajo se pa tudi biljeti po znižanih cenah za vožnjo na Reko, v Trst in Benetke, Zabavni vlak na Dunaj odrine iz Ljubljane danes popoludne ob 1. uri 10 minut. Voznina tja in sem velja 18. gld. v II., 12. gld. v III. razredu.

— (Birma) bo prvo polovico prihodnjega meseca julija v sledenih farah litiske in moravske dekanije, namreč: v Šmartnu pri Litiji, v Hotiču, na Vačah, na Savi, na sv. Gori, pri sv. Lamprtu, v Zagorji, Doboveci in Ratečah.

— (Iz Prema) se nam piše dne 2. junija: Včeraj ob $\frac{3}{4}$ 6. uri popoludne nastal je v Čeljah ogenj; pogorelo je šestim gospodarjem vsega skupaj devet poslopij, namreč: trem hiše in hlevi, a trem pa samo gospodarska poslopja. Krito bilo je vse sè slamo. Kako je ogenj nastal, se prav ne vé; goreti je začelo gospodarsko poslopje h. št. 21. Razen otrok, starčkov in nekoliko žensk nij bilo v celej vasi nobenega človeka doma. Da se ogenj nij dalje razširjal, gre vsa hvala žandarjemu Jožefu Otavi, vodniku, in Ignaciju Vodopivec iz Podgrada, katera sta bila ravno po naključju v Čeljah; zadnji se je še na roki zelo opekel. Zavarovani so vsi pogorelci, jeden pri „Slaviji“, ostali pri graškej vzajemnej zavarovalnici. Škode je okolo 4500 gld. Ljudje sumijo, da je bilo zažgano navlašč.

— (Program izleta dunajske „Slovenije“) na binkoštno nedeljo se je tako spremenil, da se zbirajo udje „Slovenije“ na parobrodnej postaji (Karlsteg) ob 6. uri zjutraj (a ne ob 8. uri), da se odpeljejo potem blizu $\frac{1}{2}$ 7. ure naravnost v Greifenstein (a ne v Klosterneuburg). Če bo lil dež, je izlet preložen.

— (Literarno-zabavno društvo „Triglav“) v Gradi ima danes v soboto 4. junija redno zborovanje sè sledenim vsporedom: 1. Čita se zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Predava gospod Pintar: „Komedija pri starih Grkih in Rimljanih.“ 3. Posameznosti. Mej posameznimi točkami petje. Začetek ob 8. uri zvečer. Lokal: „Alte Bierquelle“, I. nadstropje, soba št. 6. Gosti dobro došli.

— („Ljubljanskega Zvona VI. zvezek“), ki je 1. t. m. prišel na svitlo, prinesel je te članke: 1. Josip Jurčič †; 2. Josip Jurčič in Janko Kersnik, Rokovnjači, historičen roman (dalje); 3. Premrl, Nje družba, pesen; 4. Tom. Zupan, Iz Prešernovega življenja II. (konec); 5. dr. H. Dolečec, Spomini o cirkniškem jezeru IV.; 6. Fr. Levstik, Jezikoslovne razprave (dalje); 7. Jos. Stare, Pisma iz Zagreba III.; 8. J. Trdina, Verske bajke na Dolenjskem (dalje); 9. Fr. Zbašnik, Trioleti; 10. dr. J. Tavčar, Otok in Struga, noveleta (dalje); 14. Lovro Žvač, Ivan Ž. V. Popovič (dalje); 11. J. Jelenko, Zemeljski potresi; 13. Jos. Cimperman, Preširen gratulans; 14. Kleinmayrova zgodovina slovenskega slovstva; 15. Slovenski glasnik in vabilo na naročbo.

Postane.

Velečastiti gospod Gašpar Kastelic, nadžupan in posestnik v Materiji.

S tem prekličem prostovoljno vse, kar sem pisal proti Vam v št. 289 „Slovenskega

Naroda" od leta 1880 in obžalujem zelo, da sem se dal k temu zapeljati po g. Romualdu Zupančiču iz Materije. Pri tej priliki javljam tudi, da sem Vas vselej čislal poštenega in značajnega moža, kateri ne more izvrševati takih dejanj, kakeršnih sem Vas jaz dolžil v "Slovenskem Narodu" št. 289 od leta 1880.

Trst, 31. maja 1881.

Štefan Šiškovič.

Dr. Jos. Bisiak, Dr. Ant. Tondolo, priča.

Tuji.

2. junija:

Evropa: Gallistl iz Solnograda.

Pri **Slovu:** Jerala iz Trsta. — Bauernfeind iz Gradca. — Boccalari z Dunaja. — Hanitz iz Pešte.

Pri **Malti:** Hirschmann, Danzer, Hoffmann z Dunaja. — Cinibak, Politzer, Bürger iz Gradca. — Gebhard iz Pole.

Pri **avstrijskem cesarju:** Kummerer iz Ponatla.

Dunajska borza 3. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	30	"
Zlata renta	94	"	85	"
1860 drž. posojilo	132	"	80	"
Akcije národne banke	832	"	—	"
Kreditne akcije	353	"	70	"
London	116	"	80	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	29	"
C. kr. cekini	5	"	54	"
Državne malke	57	"	05	"

Binkoštvo nedeljo dné 5. junija 1881:

Jour-fix „Sokola“
v gostilni „pri zelenem hribu“
(Grüner Berg).

PROGRAM:

Godba, petje in telovadba.

K tej zabavi vabi slavno občinstvo ljubljansko odbor društva „Sokola“. (320)

Št. 8271. (321--1)

Košnja v najem!

Četrtek 9. junija t. l. ob 9. uri dopoludne se bo košnja mestnih senožetij v Lattermanovem drevoredu kosoma v najem dala.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dné 2. junija 1881.

Župan: Laschan.

Darila za birmo

v mnogovrstnej izberi in po poštej ceni priporoča
Josip Geba,
urar. (314--3)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper **ne-slást do jedi, slabí želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnus in bljuvanje, da glava ne boli** (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pihačo, črve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.
Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajskoj cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgorej navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnene besede: Echte Mariä-Zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nemajte teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaji takoj naznamijo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—42)

Zoper jetiko! Radgostski univerzalni čaj

in Rožnovski maho-rastlinski celitički, priporočajo se posebno

za vse, tudi za za-starane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolečine, posebno za sušico, želodčeve slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanih pisem razpolagajo se v prepričanju.

Velespoštovan gospod lekar Seichert!

Iz Hrudima mi je pisala denes moja prijetljica, naj je pošljem tri zavitke vašega slovčega Radgostskoga čaja, ter prav mej drugim tudi to, da je je ta čaj prava dobrota. Izvolite mi teda, ako mogoče s poštnim povratom, pod mojim naslovom poslati tri zavitke čaja in 2 škatljice rožnavskih celitičkov.

Sé spoštovanjem

Marija Ridl, soproga izdelovalca glasovirov v Nahodu (Česka).

Vaše blagorodje!

Prosim vas, pošljite mi po poštnem povzetji v poskus jeden zavitek Radgostskoga čaja in 2 škatljice maho-rastlinskih celitičkov za neko na prsih bolno osobu, ki kri blijava, Vlansko leto je to zdravilo istej dobro služilo in bilo veselno. Naslov: Župnija Kilb, severne železnice postaja Loosdorf.

Vaše blagorodje!

Ker sem večkrat uža čul vaša zdravila hvaliti, dakle prosim, da mi pošljete brzo 2 zavitka Radgostskoga čaja.

Udani

Henrik Lene, dvorni puškar, v Berlinu, Friderikove ulice 112.

V Berlinu dné 14. aprila 1877.

Cestiti gospod!

Rabil sem vaš čaj zoper svoj hronički katár v želodci; ker mi je pa resnično pomagal, prosim vas prav prijazno, pošjite mi po poštnem povzetji še 2 zavitek svojega izvrstnega Radgostskoga univerzalnega čaja.

Spoštovanje

(251—3) **Math. Bertel,** trgovec.

Thüringen, Vorarlberg, dné 30. jan. 1879.

Od tega po zdravniškej razložbi in predpisih pripravljeni čaj, velja za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna škatla Rožnovskih maho-rastlinskih celitičkov **50 kr.** Za kolek in zavijanje pa **10 kr.** posébe.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celitički dobivajo se **jedino** le v lekarni **J. Seichert** v Rožnovi (na Moravskem), in razposiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge slediči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejsek v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Nedved v Gradej, A. Marek in J. Kupferschmied v Celji, O. Russheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rottemannu, W. Thurnwald v Čeloveci.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materijalnega blaga.

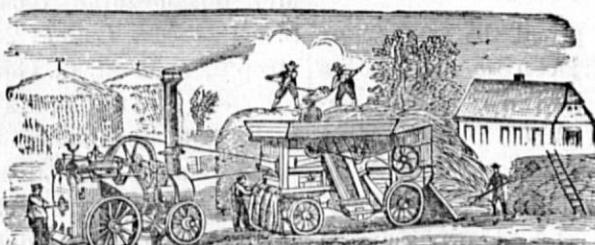
Doktor Horstova jedino prava voda za oči, prirjena natanko po starem rodbinskem receptu tega svetovno slavnega zdravnika za oči, pripravna je za okrepljenje in vzdržanje vida v vsakej starosti; v kratkem ozdravi ne da bi bolnika motila v njegovem poklicu, frišni ali stari prisad na očeh, pege na rožnici in kašo ter odpravi sitno solzenje.

Izvirna steklenica z navodom za rabo velja **70 kr.**, za kolek in zavoj **10 kr.** več.

Prava se dobi **samo naravnost** iz lekarne v kopelišči Rožnava.

Rožnovski cvet za živec, hitro in trajno zdravlja putiko, trganje po udih in vsake vrste slabost v živeh in kitah. Izvirna sklenica **70 kr. av. v.**, za kolek in zavoj **10 kr.** več. **Pravi** se dobi **samo naravnost** iz lekarne v Rožnavi (Moravska).

OGLAS!

OGLAS!

Da bode našim prečestitim naročnikom v Avstro-Ogerskej bolj priročno, osovali smo s 1. majem 1881 pod firmo

VOGEL & Co.,

Wien, II., Untere Augartenstrasse 33.

podružnico, kjer so razstavljeni za prodaj naši

lokomobili, mlatilnice
in vse drugo kmetijsko orodje,

ter prosimo p. n. kupujoče občinstvo, naj se tja obrne, kadar kaj potrebuje.

Zmožnost konkurirati — ne samo kar se tiče **tehnike in moči**, ampak tudi **solidnega dela** ob porabi **najboljše tvarine** in kar se tiče **prišnje manjše cene** — to so **najboljše prednosti naših izdelkov.**

Natančneje prinašajo **naši ceniki s podobami**, katere pošiljamo na željo **zastonj** in **franko**. Dunaj, dné 1. maja 1881.

VOGEL & Co.,
fabrika za stroje, livarna z železom in izdelovatelj kotov
v Neusellerhausen-Leipeigu.

(324—1)

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.